

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОВС УКРАЇНИ ЗА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РІВНЕМ "МАГІСТР"

З метою якісної підготовки керівних кадрів ОВС на виконання завдань Комплексної програми вдосконалення роботи з кадрами та підвищення авторитету міліції на 1999 – 2005 рр. 31.05.2000 р. наказом МВС України №337 "Про затвердження Типового положення про магістратуру вищого навчального закладу МВС України, Правил відбору та прийняття до магістратур вищих навчальних закладів МВС України" була побудована розгалужена мережа магістратур у вищих навчальних закладах МВС України. Спочатку магістратура існували лише в Національній академії внутрішніх справ, далі відповідні підрозділи були створені ще в трьох вищих навчальних закладах МВС України: Національному університеті внутрішніх справ, Київському інституті внутрішніх справ та Академії пожежної безпеки МВС України.

Сьогодні до перелічених вище вищих навчальних закладів добавились: Луганська академія внутрішніх справ, Запорізький юридичний інститут та Черкаський інститут пожежної безпеки.

Магістратура у вищих навчальних закладах освіти МВС України є складовою частиною ступеневої освіти, яка забезпечує за державним замовленням підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" для ОВС України, а також інших міністерств, установ і відомств на підставі відповідних угод. Головною метою магістратури є підготовка фахівців з поглибленими спеціальними навичками та знаннями інноваційного характеру, з певним досвідом їх застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань на сучасному рівні.

П.4 ст.8 "Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти" Закону України "Про вищу освіту" від 17.01.2002 р. визначає поняття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти – "магістр". Магістр – освітньо-кваліфікаційного рівень вищої освіти, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула вищу освіту, для виконання професійних обов'язків у певному виді практичної діяльності. Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра може здійснюватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

На даний момент в системі МВС відсутня практика підготовки магістрів на базі кваліфікаційно-освітнього рівня бакалавра. Як показує практика ряду вищих

навчальних закладів м. Харкова добре себе зарекомендувала форма підготовки магістрів на базі бакалаврату. В останній рік навчання студенти, які мають нахил до науково-педагогічної роботи, вчаться за спеціальною програмою і отримують диплом магістра. Накопичений досвід доцільно використовувати і в системі підготовки науково-педагогічних кадрів системи МВС України.

“Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні(ступеневу освіту)”, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 №65, дає таке визначення: “Магістр – це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобув поглиблені спеціальні уміння та знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі народного господарства.

Ще однією проблемою в підготовці магістрів є відсутність державного стандарту “бакалавра права”, не кажучи про стандарт “спеціаліста” або “магістра”. Навчальні програми нормативної дисципліни є складовою Державного стандарту освіти. Немає стандарту – відповідно існує деякий “хаос” в програмах підготовки магістрів. І якщо освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста снує, то рівень магістра є новим явищем сфері вищої освіти України, тому можливі деякі недоліки, при підготовці навчальних програм..

Проблемним питанням є також визначення вимог до вищих навчальних закладів, що готують магістрів.

В ч. 3 ст. 43 “Вищі заклади освіти” Закону України “Про освіту” від 23.05.1991 р. зі змінами та доповненнями на 24 березня 1996 р. говориться про те, що спеціалістів та магістрів готують вищі заклади освіти III – IV рівнів акредитації.

Ст. 24 “Рівні акредитації вищих навчальних закладів” Закону України “Про вищу освіту” наголошує, що вищі навчальні заклади III рівня акредитації готують фахівців за окремими спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, а “Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні” вказує, що вищий навчальний заклад реалізує освітньо-професійні програми підготовки магістрів за спеціальностями IV рівня акредитації.

Автор вважає за доцільно готувати фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр лише вищим навчальним закладам IV рівня акредитації. До того ж, згідно з п. 3 ст. 48 “Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників” Закону України “Про вищу освіту” зазначає:

“На посади науково-педагогічних працівників обираються за конкурсом, як правило, особи, які мають наукові ступені або вчені звання, а також випускники магістратури, аспірантури та докторантури”. Тобто необхідно готувати магістрів за науково-педагогічною спеціалізацією з особливою вимогливістю щодо якості.

Наступною проблемою є відсутність норм навантаження на викладачів і наукових співробітників, які працюють зі слухачами магістратури системи МВС України. Так, в наказі МВС України №447 від 12.06.1998 р. “Про нормування праці викладачів вищих закладів освіти МВС України” не відокремлюється навантаження на читання лекцій, проведення семінарських, практичних та інших видів занять для слухачів магістратури, хоча вимоги до рівня проведення занять

в магістратурі значно вищі за аналогічні, що викладаються курсантам (студентам). Те ж саме стосується керівництва практикою магістрів.

Взагалі немає норм навантаження на рецензування рефератів кандидатів до вступу в магістратуру, приймання вступних іспитів до магістратури, керівництво слухачами магістратури, проведення випускних державних іспитів та захисту магістерської роботи. Необхідно в найближчий час внести певні доповнення до зазначеного наказу – закріпити відповідні норми навантаження щодо магістратури.

І, нарешті, слід вирішити питання щодо надання більшої свободи для магістратури у вищих навчальних МВС України, що мають статус Національного, згідно з положеннями ст.26 “Національний вищий заклад освіти” Закону України “Про вищу освіту”. Це б вирішило багато питань, що стосуються процесу підготовки магістрів. Так, згідно з наказами МВС України №337 від 31.05.2000 р. “Про затвердження Типового положення про магістратуру вищого навчального закладу МВС України, Правил відбору та прийняття до магістратури вищих навчальних закладів МВС України” та №546 від 11.07.2001 р. “Про затвердження Правил відбору та прийняття до магістратури вищих навчальних закладів МВС України у 2001 році” для вступу в магістратуру було необхідно готувати реферат, а згідно з наказом №706 від 17.07.2002 р. “Про затвердження Правил відбору та прийняття до магістратури вищих навчальних закладів МВС України” реферат готувати вже не потрібно. Але треба підкреслити, що по реферату можна судити про рівень розвитку письмової мови у кандидата до вступу в магістратуру. Письмова мова обов’язково необхідна майбутньому науковцю та педагогу. Подібні питання стосуються й спеціалізацій, на які набираються слухачі магістратури, проведення комплексних вступних іспитів.

Таким чином, можна констатувати, що на даний момент у вищих навчальних закладах МВС України створена належна нормативна база, яка стосується діяльності по підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, але через новизну даного напрямку підготовки фахівців існують деякі пробіли в правовому регулюванні зазначеної діяльності.